روزنامه سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی، ورزشی صبح ایران
صاحب امتیاز و مدیر مسئول: مهدی رحمانیان
نشانی: تهران، خیابان آفریقا، بلوار گلشهر، پلاک ۴۶
تحریریه: ۳۳-۲۲۰۳۸۰۲۴ نمابر: ۲۲۰۳۴۵۱۵
سازمان آگهی ها: ۲۲۰۵۷۰۹۰ (خط ویژه)- نظارت بر توزیع: ۶۶۹۵۸۶۱۰
سازمان نیازمندی ها: ۲۲۰۱۴۰۱۰ (خط ویژه)، امور مشترکین- تلفن: ۲۰-۶۶۹۷۱۱۱۹
نمابر: ۶۶۴۰۴۱۶۵، امور فنی، آتلیه و لیتوگرافی: روزنامه شرق
چاپ: ■ افست: کیلومتر ۴ جاده آبعلی، روبه روی خیابان سازمان آب، تلفن: ۷۷۳۳۹۰۹۳
■ طوطی: خیابان مصطفی خمینی، بعد از چهارراه سرچشمه، پلاک ۶۹، تلفن: ۳۳۹۲۱۴۴۱
■ گلریز: جاده قدیم کرج، فتح ۱۷، پلاک ۲۹، تلفن: ۷-۶۶۸۲۲۳۴۶

روزنامه شرق

سال سوم ■ شماره ۸۰۸ ■ شنبه ۲۴ تیر ۱۳۸۵ ■ ۱۹ جمادی الثانی ۱۴۲۷ ■ ۱۵ جولای ۲۰۰۶

آبادان	۳۳+۴۷	بیرجند	۱۹+۳۳	سنندج	۱۴+۳۴	همدان	۱۳+۳۵
اراک	۱۸+۳۷	تهران	۲۲+۳۸	شهرکرد	۱۵+۳۵	یاسوج	۲۱+۳۷
اردبیل	۱۷+۲۸	تبریز	۱۴+۲۴	شیراز	۲۴+۴۰	یزد	۲۵+۳۹
ارومیه	۱۵+۳۴	خرم‌آباد	۱۸+۳۹	قزوین	۱۷+۳۱	دبی	۳۰+۴۲
اصفهان	۱۹+۳۶	رشت	۲۳+۲۹	کرمان	۲۰+۳۳	نجف	۳۲+۴۵
اهواز	۳۱+۴۸	زاهدان	۲۰+۳۳	کرمانشاه	۱۳+۳۶	مکه	۳۰+۴۱
ایلام	۲۴+۳۶	زنجان	۱۶+۳۵	کاشان	۲۱+۴۲	مدینه	۲۶+۴۱
بجنورد	۲۰+۳۲	زابل	۲۵+۳۷	کیش	۳۳+۳۹	لندن	۱۳+۲۴
بندرعباس	۳۱+۴۷	ساری	۲۲+۳۱	گرگان	۲۵+۴۲	پاریس	۱۵+۲۸
بوشهر	۳۳+۳۶	سمنان	۲۲+۳۷	مشهد	۱۹+۳۱	استانبول	۱۸+۲۸

تهران: اذان ظهر ۱۲:۰۹ اذان مغرب ۱۹:۴۴ اذان صبح فردا ۳:۱۱

راهنمای امروز

تلویزیون امروز

سریال قصه‌های جزیره	دو	۱۴/۰۰
سریال پاندروسا (تکرار)	دو	۱۳/۰۰
سریال دایره تردید (تکرار)	یک	۱۵/۰۰
سریال قلب	پنج	۱۹/۰۰
سریال اولین شب آرامش	سه	۲۰/۱۵
سریال دنیای افسانه‌ها	دو	۲۱/۰۰
سریال نرگس	سه	۲۲/۴۵

سینمای امروز

آتش بس
آفریقا، ایران۱، عصرجدید۲، پارس۱، آسیا
پیروزی، المپیا، سپیده۱، شاهد، ناهید
آستارا و گلریز۲

چند می گیری گریه کنی
استقلال، بهمن۱، جی۲، مرکزی۲
آسمان آبی، فلسطین۳ و ایران۲

سوغات فرنگ
قدس، ایران۳، جی۱، میلاد، حافظ، پارس۲
جوان۱، پیوند، تهران۲، بلوار، شهرقشنگ
ماندانا، دهکده، شیدا و پیام انقلاب

شام عروسی
عصرجدید۱، کارون، جی۳، سروش
جمهوری، مرکزی۱، پایتخت، فرهنگ۱، شقایق
بهمن۲، فردوسی، ملت، تهران۱، گلریز۱
جوان۲، قیام و کانون

دره گرگ ها
فرهنگ، صحرا، سپیده و شهرتماشا

به آهستگی
فرهنگ ۲، عصر جدید ۳

خبر آخر

هنرمند همانند شهرزاد قصه‌گو است

صحنه

محمد یعقوبی: گرچه هرازگاه نمایش‌هایی در تئاتر کشور ما با استقبال بیش از حد معمول تماشاگران روبه‌رو شده و توجه تماشاگران اتفاقی یا به اصطلاح عام را به خود جلب کرده، ولی تماشاگران تئاتر کشور ما تعدادی افراد تقریباً مشخص، مشتاق و وفادارند. تعدادی اندک ولی نه آن‌قدر اندک و حتی قابل توجه. این مخاطبان وفادار تشنه صداقت هنرمند و خواهان آثاری متفاوتند. آنان هر بار بلیت می‌خرند یا اگر هم بلیت رایگان دریافت می‌کنند وقتشان را که در اختیار هنرمندان می‌گذارند، پس شرط انصاف این است که دست‌کم به وقت‌شان احترام گذاشته شود. بی‌تعارف بیش از آنکه مخاطب به هنرمند نیازمند باشد هنرمند به مخاطب نیازمند است. بر این اساس عجیب است که عده‌ای از دست‌اندرکاران تئاتر هر بار با نمایش‌هایی بی‌اعتنا به مخاطب همین اندک وفاداران مشتاق را ناامید می‌کنند. این عده حتی برای ناکامی و ناتوانی خود جریان‌سازی هم می‌کنند. برای این منظور کلمات و عبارتی ساخته و پرداخته می‌شود، معیارها و ارزش‌ها به شیوه‌ای سفسطه‌جویانه بی‌اهمیت انگاشته می‌شود. اصطلاح هنرمند مخاطب‌گریز به لحاظ لغوی نباید بار معنایی مثبت داشته باشد ولی به راحتی توسط عده‌ای برای توجیه عملکرد و حتی تجلیل خود و کسانی به‌کار می‌رود که چون ناتوان از ارتباط با مخاطبند شعار بی‌اعتنایی به مخاطب می‌دهند. ولی چه درست گفت آن بزرگ که هنرمند همانند شهرزاد قصه‌گو است، اگر قصه‌ای مخاطب‌پسند نگوید محکوم به فنا و فراموشی است.

چه خبر

جام جهانی «ورزش‌های موتوری» در راه است

وصال روحانی: تدارکات لازم برای برپایی دومین دوره مسابقات جام جهانی «ورزش‌های موتوری» آغاز شده است. این رقابت‌ها که همان مسابقات اتومبیلرانی است و البته با «فرمول یک» فرق می‌کند، از سال پیش با شرکت ۲۵ تیم از کشورهای مختلف در ۶ قاره و منطقه جهان شروع شد و ضررهای مالی هنگفتی را به بار آورد، اما برگزارکنندگان ناامید نشده و با اعمال تغییراتی در تقویم سال ۲۰۰۶ و حذف تورنمنت‌های آلمان و پرتغال و افزودن رقابت‌هایی در چین و نیوزیلند سعی در ایجاد جاذبه‌های جدید کرده‌اند. آنها مدعی‌اند که برای تورنمنت نخست (در «زند وورت» هلند) تا به حال بیش از ۱۰۰ هزار بلیت فروخته‌اند.

مادر ۶۲ ساله انگلیسی

یک زن ۶۲ ساله بریتانیایی که روان‌شناس است، دیروز با وضع حمل یک پسر نوزاد ۳ کیلویی در منطقه برایتون انگلیس تبدیل به مسن‌ترین مادر در این کشور شد. وی پاتریشیا راش بروک نام دارد و پس از تولد بچه‌اش در اطلاعیه‌ای مشترک با همسر ۶۰ ساله‌اش پسر خود را واقعاً زیبا توصیف کرد و مدعی شد که تولد وی روابط خانوادگی‌شان را استحکام بیشتری بخشیده است.

جمجمه‌ای که افتاد

یک مرد ۲۵ ساله هندی که نامش «شامبو روی» است، به دلیل افتادن و جدا شدن یک قسمت از جمجمه‌اش این روزها در مرکز توجهی عمیق قرار گرفته و از همه جای هند برای دیدن او به کلکته (شهری در شرق این کشور) می‌روند. او که برق‌کار است، بر اثر سوختگی شدید یک قسمت و قطع شریان‌های حیاتی آن، شاهد افتادن یک قسمت از جمجمه‌اش بود و از آن پس این قسمت را نزد خود محفوظ نگه داشته و هرجا می‌رود، آن را با خود می‌برد و منتظر است ببیند پزشکان چه فکری برای او خواهند کرد.

ادبیات

شب امبرتو اکو در خانه هنرمندان

مجله بخارا به دنبال برگزاری نشست‌هایی برای معرفی آثار رابیندرانات تاگور، گونتر گراس، اوسیپ ماندلشتام و لویی فردینان سلین یکشنبه بیست و پنجم تیرماه مراسمی با عنوان «شبی با امبرتو اکو» نویسنده ایتالیایی برگزار می‌کند. در مراسم شب امبرتو اکو در خانه هنرمندان دکتر روبرتو توسکانو سفیر ایتالیا در تهران که از دوستان اکو نیز هست سخنرانی خواهد کرد. همچنین متن پیام امبرتو اکو به مجله بخارا قرائت می‌شود. دکتر محمد صنعتی سخنران دیگر شب اکو است که درباره «نظریات اکو در زمینه تفسیر و تاویل» صحبت خواهد کرد. در بخش‌های دیگر شب اکو ناهید طباطبایی، شیدا دیانی، مهرنوش بهبودی و آنتونیا شرکاء قسمت‌هایی از آثار اکو را برای اولین‌بار خواهند خواند. همچنین قرار است در همین مراسم شماره ویژه‌نامه بخارا درباره امبرتو اکو ارائه شود.

گرانی سکه به نفع روز مادر

حساب کتاب

بهراد مهرجو: این روزها دو گروه به شدت اخبار بازار مسکوکات را پیگیری می‌کنند. طلافروشان و مادران امروز و فردا به عنوان اصلی‌ترین مخاطبان بازار به شمار می‌آیند. قیمت انواع سکه امروز و فردا و بر طبق سنت سال‌های گذشته روند رو به رشد را پیش می‌گیرد و آنقدرها جلو می‌رود تا به اوج برسد. سال گذشته قیمت نیم‌بهار و ربع‌بهار یک روز پیش از روز مادر جایگاه ۵۰ و ۳۲هزار تومانی را ترک کرده و به مرز ۵۳ و ۳۵ هزار تومان هجرت کرد. امسال نیز همین داستان تکرار می‌شود و قیمت نیم و ربع‌بهار همزمان با افزایش تعداد متقاضیان قیدوبندهای پیروی از دادوستدهای طلا را از خود رها می‌کند و به مناسبت روز مادر گران می‌شود. صعود دنباله‌دار قیمت فلز جادویی در بازارهای جهانی نیز بهترین بهانه را در اختیار طلافروشان قرار می‌دهد تا با توسل به آن مشتری‌های خود را قانع کنند که پول اضافی برای خرید سکه نمی‌پردازند. در بحبوحه خریدهای روز مادر نیم و ربع‌بهار بیش از سایر مسکوکات مورد توجه خریداران قرار می‌گیرند به همین دلیل قیمت این دو نمونه با شتاب بیشتری در جاده گرانی حرکت می‌کند. اما بانوانی که سکه‌های زردرنگ را در روز مادر از فرزندان و همسران خود تحویل می‌گیرند، فرصت سرمایه‌گذاری جدیدی را به دست می‌آورند. براساس سنت سال‌های گذشته قیمت مسکوکات پس از روز مادر با افت مواجه می‌شود. همین اتفاق فرصت فعالیت اقتصادی تازه‌ای را برای مادران به‌همراه می‌آورد. صاحبان سکه‌ها این فرصت را دارند که در دوران اوج قیمت‌ها کالاهای پرارزش تحت اختیار خود را بفروشند و پس از نزول مجدد بهای سکه‌ها باز هم پول‌های نقدشان و سودی را که در پی رشد قیمت‌ها به دست آورده‌اند بار دیگر تبدیل به سکه‌های زردرنگ کنند. به این شکل حاصل نگهداری یک‌ساله سکه‌ها و معامله آنها ظرف یک هفته سود مناسبی را نصیب مادران می‌سازد. حاصل همین فعالیت اقتصادی می‌تواند تبدیل سودهای اضافی به جواهرآلات باشد که معمولاً در ایام پس از روز مادر دادوستدهایش رونق می‌گیرد.

دونادونی با شکوه شکست می‌آید

دونده استقامت

حسین یاغچی: این تصویر را فراموش نکنید: سوت پایان بازی فینال جام ۲۰۰۶ به صدا درمی‌آید و کل نیمکت ذخیره تیم ایتالیا وسط زمین می‌دوند و فقط لیپی بر جایش می‌ماند. سیگار برگ معروفش را روشن می‌کند و کتش را در دست می‌گیرد که برود. فقط تیم برگزاری جام می‌توانند او را از رفتن بازدارند و یادآوری کنند که تیمش قهرمان جهان شده است. مارچلو لیپی شکوه پیروزی است و با او نمی‌توان از شکست سخن گفت. دیروز که اعلام شد از این پس قرار است به‌جای او، روبرتو دونادونی روی نیمکت ایتالیا به عنوان سرمربی بنشینند، ویژگی اصلی لیپی را با دونادونی مقایسه کردم و دیدم که نقطه مقابل هم هستند. تصویری که از دونادونی در ذهن‌ها باقی مانده، تصویر آخرین پنالتی نیمه‌نهایی جام ۹۰ است که پنالتی ناشیانه او را گویی گوچه‌آ به راحتی مهار کرد و ایتالیا را از راه یافتن به فینال بازداشت. تصویر دیگر، شاید مربوط به جام ۹۴ باشد که در آن دونادونی همراه سایر بازیکنان ایتالیا به تلخی نظاره‌گر قهرمانی برزیل بودند. بار دیگر طرفداران ایتالیا همراه دونادونی، شکوه شکست را به چشم دیدند و گویی قرار است با دونادونی داستان‌های تراژیک تیم ایتالیا روایت شود. از سال ۲۰۰۱ که مربی شده، کارنامه خوبی به‌جا گذاشته و خدا را چه دیدید شاید ایتالیا را هم در اوج نگه دارد. اما شکوه شکست بر چهره دونادونی نقش بسته و همین تفاوت او با لیپی همیشه پیروز است.

سینمای عامه‌پسند ایرانی در فیلم اینترنشنال

مجله

چهل وهشتمین شماره فصلنامه «فیلم اینترنشنال» که تنها نشریه انگلیسی زبان درباره سینمای ایران است، منتشر شد. شماره تابستان ۲۰۰۶ این فصلنامه در ۱۰۴ صفحه مثل همیشه حاوی مطالب متنوعی به ویژه در زمینه سینمای ایران است. علاوه بر بخش‌های همیشگی مثل خبر و چهره‌ها (که تازه‌ترین فعالیت‌های سینمایی سینماگران ایرانی را پوشش می‌دهد)، مطالب مختلفی در قالب نوشته‌های تحلیلی، گفت‌وگو، گزارش جشنواره و نقد فیلم عرضه شده است؛ از جمله درباره وضعیت فیلم‌های عامه‌پسند ایرانی در زمان دولت سیدمحمد خاتمی، مطالبی درباره تصویر روستا و شهر در فیلم‌های ایرانی، گزارش اقتصادی سینمای ایران در سال ۲۰۰۵، دو گفت‌وگوی اختصاصی با دو سینماگر برجسته دنیا یعنی فیلمساز آلمانی فولکر شلندورف و بازیگر زن فرانسوی ژولیت بینوش، گفت‌وگویی با علیرضا شجاع‌نوری و دو گفت‌وگو با دو فیلمساز ایرانی جعفر پناهی و بیژن میرباقری.

ادامه سرمقاله

از این رو مطالبات آمریکا و اروپا در مورد ضرورت خروج کلیه نیروهای بیگانه از لبنان درصورتی که اسرائیل و سیاست‌های آشکار و پنهانش را در لبنان استثنا کند، این فرضیه را تقویت خواهد کرد که اسرائیل از منظر استراتژیک سرزمین کوچک لبنان را شعاع امنیتی خود می‌داند و حضور سوریه یا ایران را در این سرزمین، حضوری بیگانه و حضور و موقعیت فعال نیروهای بومی این سرزمین نظیر حزب‌الله لبنان را حضور و موقعیتی تروریستی تلقی می‌کند که باید یا از طریق حمایت‌های ایالات متحده آمریکا و شورای امنیت و یا از طریق دخالت مستقیم خود پاکسازی شود. اگرچه اسرائیل خود را برای مدت نیم قرن گذشته با این فرضیه سرگرم کرده است، اما رهبران اسرائیل از ماه مه سال ۲۰۰۰ میلادی و هنگامی که ارتش نیرومند خود را به صورت یکجانبه اما زیر ضربات شکننده مقاومت اسلامی و ملی لبنان به پشت مرزهای بین‌المللی لبنان به عقب می‌راندند، باید با این معادله وداع می‌کردند.

۳. برخلاف عملیات پیشین اسرائیل در لبنان، این بار رهبران تل‌آویو با عبرت‌آموزی از آموزه‌های پیشین (به ویژه عقب‌نشینی سال ۲۰۰۰) عملیات نظامی خود را به نیروی هوایی و آتش توپخانه محدود کرده و از گسیل نیروی زمینی خود به سرزمین لبنان پرهیز کردند. معنای این استراتژی اسرائیل، انتقال بحران به حوزه حریف بدون درگیر شدن در رویارویی‌های زمینی است، اما معنای ضمنی و غیرآشکار آن این است که اسرائیل نسبت به ناتوانی خود برای اشغال نقاط حساس حریف و محروم کردنش از به‌کارگیری جنگ‌های فرسایشی، آگاهی دقیقی پیدا کرده است. این نقطه درست همان نقطه ضعف اسرائیل و در مقابل نقطه قوت مقاومت اسلامی و حزب‌الله لبنان است. بی‌تردید حزب‌الله لبنان که در درگیری و گریبانگیری با ارتش اسرائیل پیشینه‌ای طولانی و تجربه‌ای گرانبها دارد، از این اقدام اسرائیل یا بهتر بگویم از عدم اقدام همه‌جانبه اسرائیل در یکسره کردن کشمکش کنونی این پیام را خواهد گرفت که با فروکش کردن شعله‌های آتش جنگ کنونی، ابتکار عمل عرصه رویارویی بعدی به دست نیروهای مقاومت لبنانی خواهد افتاد. در این صورت و تا اینجای عملیات نظامی و به‌رغم نابرابری‌های بسیار آشکار در موازنه قوا، حزب‌الله لبنان موفق شده با شکیبایی و به دور از هیاهوهای تبلیغاتی هدف‌های نظامی اسرائیل را تا عمق ۷۰ کیلومتری مورد تعرض قرار داده و برابری نسبی در تحمیل تلفات مادی و معنوی به اسرائیل برقرار کند. در اینجا نباید تلفات معنوی اسرائیل را در رویارویی با یک حزب لبنانی کم‌اهمیت تلقی کرد. این پرسش از ابتدای شروع عملیات اسرائیل در لبنان ذهن ناظران را به خود جلب کرده که چرا اسرائیل در عملیات خود روی این نکته پافشاری می‌کند که با دولت لبنان و سوریه و ایران روبه‌رو است و نه با یک حزب. ورود آمریکا روی خط مذاکره غیرمستقیم با حزب‌الله و درخواست از رهبران این حزب برای عدم شلیک موشک به بزرگترین شهر اسرائیل یعنی حیفا از یک سو و عدم بمباران مناطق حساس حزب‌الله (در حومه جنوبی بیروت، البته تا به امروز) وجود برابری نسبی میان نیروهای درگیر را تایید می‌کند.

۴. پیش‌بینی می‌شود اسرائیل به عملیات خود در لبنان تا دستیابی به دو نتیجه موردنظر یعنی کف و سقف مطالبات (دور کردن نیروهای حزب‌الله از جنوب لبنان و خلع سلاح این حزب) ادامه خواهد داد. شدت و ضعف عملیات اسرائیل به دو متغیر بازمی‌گردد. یکی چگونگی پیشرفت روند خلع سلاح حزب‌الله و بسط حاکمیت ارتش لبنان تا خط آبی‌رنگ در صحنه سیاسی این کشور و دوم چگونگی پیشرفت روند عملیات نظامی دو طرف در هدف‌گیری هدف‌ها طی چند روز آینده (هدف‌های استراتژیک یا هدف‌های سطحی قابل ترمیم). حزب‌الله لبنان طی چند روز گذشته نشان داده است که با متغیر دوم به گونه‌ای هوشمندانه و مطالعه شده برخورد کرده و از عکس‌العمل ناپخته نظامی در برخورد با عملیات جنون‌آمیز اسرائیل پرهیز کرده است.

متغیر اول یعنی کشمکش بر سر بقای حزب‌الله آن هم به صورت مسلح و به نمایندگی از مقاومت ملی لبنان علیه سیاست‌های توسعه‌طلبانه اسرائیل باقی می‌ماند که به بازیگری سیاسی رهبران این حزب در مدیریت بحران‌های سیاسی ناشی از این جنگ اسرائیل و قدرت چانه‌زنی بر سر آن بازمی‌گردد.

همیشه یک نفر باید به پا خیزد

کرگدن نامه

سیدعلی میرفتاح

پنجشنبه در مقدمه نامه‌ها، اشاره‌ای به زیدان کردم که فکر می‌کنم نیاز به توضیح بیشتر دارد و امروز را گذاشتم برای همین توضیح بیشتر.

بی‌تردید هرکسی در آب بیند نقش خویش. سیاستمداران ضدیهود زیدان را تشویق کردند. مسلمانان برای او دست زدند و هورا کشیدند. دولتمردان فرانسوی - اغلب- افسردگی ناشی از دوم شدن را با قهرمان‌پروری و اسطوره‌ساختی از زیدان جبران کردند و مردان سیاست‌پیشه ضدتروریسم ضمن محکوم کردن بازیکن بدزبان ایتالیایی، حرکت زیدان را احمقانه توصیف کردند. شاید منطق نیز و حساب و کتاب عاقلانه نیز حکم می‌کرد که زیدان سکوت کند، به بازی‌اش ادامه دهد و در صورت برد احتمالی، بعد از بازی و بیرون از مستطیل سبز حساب ماتراتزی را برسد. دعوای توی خیابان زیدان، قطع و یقین چنین جنجالی را در پی نمی‌داشت و نهایت محصور در چند هفته نامه زرد می‌ماند. در این شرایط خداحافظی این بازیکن میانسال نیز با فوتبال شکل آبرومندتری به خود می‌گرفت. یک چیز دیگر هم هست و آن اینکه هیچ بعید نیست که این رفتار زیدان تقلید شود و از فردا، بسیاری از فوتبالیست‌ها در جواب هر فوتبالیست بدزبانی که فحش ناموسی و اعتقادی بدهد، دست از بازی بکشند و با کله در آبگاه طرف مقابل بکوبند. و همه این درگیری‌ها به حساب سنت غیرحسنه‌ای گذاشته شود که زیدان پایه گذاشت. عاقلانه که فکر کنیم به همین حرف‌ها و قضاوت‌ها می‌رسیم، اما حساب و کتاب قهرمانی و قهرمان‌پروری، چیزی غیر از عقل و منطق است. راه قهرمانی، راهی جدا و منتزع از حرکات و سکنات دموکراتیک است. مردم به قهرمان نیاز دارند و هرازچندگاه رد همای قهرمان‌یاب را دنبال می‌کنند تا ببینند بر شانه کدام مرد قوی‌پنجه و پرهیبتی می‌نشیند، اما تبلیغات جهانی، افکار عمومی- که برای تحقیر می‌شود از آن به میل و نظر عامه تعبیر کرد- و مناسبات دنیای امروز ما، بسیار این همای قهرمان‌یاب را گمراه می‌کنند و قرعه نوبت به نام کسانی می‌زنند که تا قهرمانی فاصله‌ای بس نجومی دارند.

هرازچندگاه ما از بین هنرمندان، ورزشکاران و حتی سیاستمداران برای خود قهرمانانی دست و پا می‌کنیم، که اگر توزرد از آب درنیایند، خیلی زود لو می‌رود که آنها «بی‌آنکه اسباب بزرگی همه آماده کرده باشند»، تکیه بر جای بزرگان زده‌اند؛ یکی بیماری‌هایش برملا می‌شود، یکی ضعف شخصیتی‌اش آشکار می‌شود و یکی معلوم می‌شود که قدرت «نه» گفتن به آداب متداول و متعارفات زمانه را ندارد. توده‌ها همیشه و همه‌جا می‌میرند برای کسی که توان «نه» گفتن و پشت پا زدن به همه‌چیز و همه‌کس را داشته باشد. هر چقدر این «نه» بزرگ‌تر باشد، قهرمان ما نیز به ساحت اسطوره نزدیک‌تر می‌شود. اما «نه» گفتن چندان هم آسان نیست. برای تقریب به ذهن مثالی می‌زنم.

لابد فیلم گلادیاتور آقای ریدلی اسکات را به یاد دارید که چطور یک فرمانده ارشد امپراتوری روم، یک تنه در برابر ظلمی ایستاد که سنای روم و دموس بی‌نوا توان ایستادن در برابرش را نداشتند. منطق ماجرا این است که حاکم جور را باید سناتورهای عاقل و قیام توده‌ها سرنگون کنند و بساط ظلم را برچینند. اما تاریخ را آنها نمی‌سازند، بلکه به قول شاعر «همیشه یک نفر باید به پاخیزد...» اگر این یک نفر، علاوه بر دل پاک و عقل سالم، زور پنجه نیز داشته باشد، همان می‌شود که مولای روم گفت: شیرخدا و رستم دستانم آرزوست... بگذریم.

درست در روزگاری که به نظر می‌آید امور عالم به دست تصمیمات جمعی توده‌ها نهاده شده، درست در روزهایی که حساب و کتاب عالم را به خبره‌ها و نخبه‌ها سپرده‌اند، درست در روزهایی که همه‌چیز را باید با اصول و قواعد دموکراسی توجیه و تفسیر کرد، یک نفر پیدا می‌شود که به همه‌چیز و همه‌کس «نه» می‌گوید. «نه» به فوتبال. «نه» به جام جهانی. «نه» به مردم فرانسه چشم‌انتظار. «نه» به افکار عمومی و «نه» به هر چیزی که ادب متعارف آن را نمی‌پذیرد. درست در بزنگاهی که همه‌چیز دارد روند طبیعی‌اش را طی می‌کند، فردیت یک نفر، چنان قوام می‌یابد و چنان بر همه‌چیز ترجیح داده می‌شود و چنان دایرمدار می‌شود، که همای قهرمان‌یاب به درست و نه به غلط بر شانه مردی می‌نشیند که پیش از هر کس و هر چیز، با خودش قرار و مداری گذاشته که نمی‌تواند نفس عزیز خویش را بی‌مقدار کند. از من بپرسید می‌گویم جهان دارد برمی‌گردد به روزگار قهرمانان و اساطیر... و درست ما در چنین روزهایی تازه در تمنای دموکراسی به سر می‌بریم و یادمان رفته که جای آن یک نفری که باید به پا خیزد و «نه» بزرگ بگوید خالی است. بسیار خالی.

mirfattah@yahoo.com

شرق
رسانه بخش خصوصی

قابل توجه شهروندان محترم استان‌های
قم و قزوین
هر روز نیازمندیهای شرق
به‌همراه روزنامه در استان‌های قم و قزوین عرضه می‌شود
از روزنامه فروشی ها بخواهید